

MŪSŲ LIETUVA

NR 24 (1350) XXVI. 1974 M. BIRZELIS - JUNHO 13 D. 70 centavų
R. Juatindiba, 20 Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, ESP. Tel. 273-0338

BRAZILIJA

Neleidžia išvežti

Trūkstant krašte riebalų, ypač sojos alyvos, vyriausybė uždraudė parduoti ją užsieniams, kur irgi yra didelis jos poreikavimas.

Naikina maitą pienui

Stengdamasi įveikti pieno trūkumo krizę, vyriausybė nutarė įsileisti be maitos iš užsienio 4.950 tonų pieno miltelių.

Nubaudė krautuves

Už nesilaikymą nustatytų kainų nubautos dvi maisto kompanijos: Océano ir Varejão (Sul Carioca)

Jos teisinasi nežinojusios jokios kainų lentelės, nes ji nebuvo niekur viešai paskelbta ar iškabinta.

Prasė tarpininkauti

Afrikos kraštų sąjunga kreipėsi į Brazilijos vyriausybę, kad ta būtų tarpininkauti tarp Mozambiko, Guiné-Nassau, Angolos ir Portugalijos naujosios vyriausybės nepriklausomybei gauti.

Portugalijos kancleris Soares taėsi su Mozambiko sukilėlių vadovybe, tačiau grįžo Lisabonon be sutarties. Sukilėliai reikalauja uojau pat pilnos, jokiais varžtais nesuvaržytos laisvės. Portugalija nori dar pasilaikyti šokią tokią kontrolę, bijodama, neva, kad neukentėtų tuose kraštuose gyvenantieji baltieji ir jos ekonominiai reikalai

PASAULYJE

Prancūzija

Prezidentas Giscard su savo generolais paskelbė aštuntą eilę atominės bombos bandymų Ramiajame vandenyne. Griežčiausiai užprotestavo aplinkinės valstybės ypač Australija, kuri yra arčiausiai prie bandymų vietos ir kuriai yra didžiausias pavojus gauti bombos užnuodyto oro ir lietaus.

Prez. Giscard atstatė tik neseniai paskirtą ministrą J.J. Schreiberį už tai, kad jis viešai kritikavo atominius bandymus ir jiems nepritarė.

JAV.

Prez. R. Niksonas pirmadienį išskrido svečiuotis ir politikuoti įvairiuose arabų kraštuose. Po pasisekusios Kissingerio „taikos derybų“ kelionės susidarė Amerikai palanki nuotaika ir prezidentas nori ją išnaudoti dar labiau sustiprinti jos įtaką artimuosiuose rytuose, ir nors kiek atsverti karo metu įsigalėjusius sovietus.

Italija

Pasitraukė pirmininko Rumor vadovauta Italijos vyriausybė, neva dėl neįveikiamų ekonominių bėdų.

Maskva

Žymusis rusų mokslininkas fizikas Andrei Sakcharov įteikė užsienio korespondentams raštą. Jis reikalauja laisvės pasakyti ir spausdinti Rusijoje skirtingas nuo partijos ir valdžios nuomones. Dabar niekam nevalia spaudinti. Slaptai spaudinamus raštus gauda o jų platintojus kiša į kalėjimus. Tą raštą su Sakcharovu drauge pasirašė ir mokslininkai A. Tverdožlevo su Vladimiru Albrechtu.

Izraelis

Paskelbtos dienos, kada ir kaip Izraelis atitrauks savo karo jėgas iš Golano aukštumų. Pirmą dalį ištrauks iki šio penktadienio. Antarąją dalį iki birželio 18. Trečią atsitraukimą pradės birželio 23, iš Hermono kalno fronto iš Kuneitros miesto apylinkių

Kontrolės punktas

Jungtinės tautos, Sirija bei Izraelis įkūrė stebėjimo postą prie Damasko Kuneitros kelio, prižiūrėti, kaip vyksta atsitraukimas, ir kaip laikomasi sutartų karo paliaubų.

Kaltina vieni kitus

Sirijos ir Izraelio grįžę nelaisviai pasakoja, jog jie buvę kankinami savo tardytojų. Abi vyriausybės tai neigia, bet atrodo, jog buvę nelaisviai nemeluoja.

Sirija

Maskva atsiuntė Sirijai 16 geriausių savo karo lėktuvų, vadinamų MIG-23. Jie skrendą pusketvirtą karto greičiau už garšą,

KUDIRKOS MOTINA GAVO PASĄ SIMO PILIETYBĘ — ATVIRA

KUDIRKOS MOTINA PAKVIESTA, BET SOVIETAI NELEIDO

Los Angeles Times (gautas V.P. dėka) geg. 10 pakartojo AP agentūros žinią apie Simo Kudirkos motinos Marijos Šulskienės pastangas nuvykti į Amerikos ambasadą Maskvoje. Vilniuje ją sulaukė ir toliau neleido.

AP priduria, kad Sovietų vyriausybė 1968 konsularinėje sutartyje su Jungtinėm Valstybėm pasižadėjo „jokiu būdu netrukdyti... priėjimo prie J.V. konsularinių įstaigų“ ir garantavo, „kad J.V. konsulariniai pareigūnai gali vykdyti savo pareigas“, įskaitant ir J.V. piliečių registraciją.

„Washingtono Valstybės de-

partamento spaudos pareigūnas Paul Hare ketvirtadienį patvirtino, kad nustatyta, jog Marija Kudirka yra gimusi Brooklynne ir dėl to turi teisę būti J.V. piliečiu.

„Hare taip pat patvirtino, kad ambasada pakvietė ją susitikti su J.V. pareigūnais jai patogiu būdu.

„Jei ji įrodys savo identifikumą... ambasada yra įgaliota išduoti jai J.V. pasą“, sakė Hare.

„Jei ji nepasirodys dėl vienos ar kitos priežasties, sakė jis korespondentam, — mes susisieksime su ja“

-o-

SOVIETAI KONTROLIAVO AMBASADOS PASIKALBĖJIMĄ TELEFONU DĖL KUDIRKOS MOTINOS

Chicago Tribune (gautas J.M. ir D.T. dėka), vienas iš didžiausių dienraščių, geg. 10 paskelbė savo korespondento Michael McGuire iš Maskvos pranešimą. Jame daugiau smulkesnių iš pareiškimo Kovalev, kuris Kudirkos motinos reikalu rūpinosi Maskvoje.

Kovalevas pareiškė, kad Šulskienei neleido atvykti į Maskvą. Tą pat patvirtino Amerikos ambasados pareigūnai ir pranešė, kad konsulato pareigūnas vyks į Griškabūdį, kur Šulskienė gyvena, jeigu neleis jai keliauti į Maskvą.

Kovalevas pareiškė, kad ir jam kovo 20 uniformuotas policininkas neleido į Amerikos ambasadą. „Tai yra Sovietų Sąjungos vidaus reikalas, ir jis nieko bendro neturi su Amerikos ambada“, sakė jam policininkas.

Tada Kovalevas paskambino į konsulatą ir susitarė kitą dieną susitikti su konsulato pareigūnu gatvėje. Tačiau sovietų policijos kapitonas Kovalevą suėmė, kai jis vyko į susitikimo vietą. ~~Nugabeno jį į nuovadą, kur slaptosios policijos pareigūnėginimas įeiti į J.V. konsulatą — „buvo nepadorus“.~~

„Aš atsakiau — kalbėjo Kovalevas —, kad buvo nepadoru klausytis, ką telefonu kalba draugiškos valstybės diplomatai“.

Konsulato pareigūnas — kaip Kovalevas toliau pasakojo — paskambino sovietų valdžios įstaigai, kai nerado Kovalevo sutartoje susitikimo vietoje, ir pareikalavo, kad jam būtų leista įeiti į ambasadą.

Kai Kovalevas pasakė J.V. pareigūnui, kad Šulskienės vizos aplikacija buvo atmesta, kadangi ji buvo be Amerikos antspaudo, tai amerikietis keliose vietose antspaudavo ir pakvietė ją atvykti balandžio gale.

Bet kai Šulskienė balandžio 28 mėgino sėsti į traukinį Maskvon, ją sulaukė penki agentai.

Laikraštis baigia informaciją apie Simo Kudirkos išdavimą, atsakomybę priskirdamas admiralui Ellis, kuris „įsakęs išduoti, kad nebūtų sukliudytos derybos dėl žvejybos“ (Washington Post rašė, kad sprendimas buvo padarytas Baltuosiuose Rūmuose J. Dean! — Red.)

Tesinys 4 psl.

Toronto "Gintaro" ansamblio metinėje šventėje programa išpildė 140 jaunimo tautiniais rūbais pasipuošę.

Penktoji New Yorke Lietuvių dailininkų paroda susilaukė 40 dalyvių ir 100 meho kūrinų. Pirmą premiją (1.000 dol.) laimėjo K. Žoromskis. Vyko naujame Kultūros Žydinyje.

Čikagos Jaunimo centre (vyko penktolikta: "Laišku Lietuviams" žurnalo metinė šventė pradedanti ir religinio tautinio leidinio 25-tuosius metus. Duotos penktos premijos jaunimui už straipsni "Kas padeda ir kas kenkia išlikti Lietuvybei".

Čikagos Zarasiškių klubas pagerbė dainininką Miką Šileikį, sukaukusį 80 metų amžiaus.

Prof. J. Žilevičius naujose muzikologijos archyvo patalpose — Čikagos Jaunimo centre. Nuotr. V. Noreika.

Čikagos Southwest College fakultetas įvedė lietuvių kalbos kursą skirtą išmokyti kalbėti lietuviškai.

Istorijos profesorius Julius Kakariška sugrįžo iš Argentinos į Čilę, kur jau 22 metus dėsto Santiago mieste.

Australijos vyskupų konferencija iškels religijos persekiojimo Lietuvoje klausimą ir prašė lietuvių pateikti kuo plačiausius žinių.

Škotijos Lietuvių laikraštis „Lietuvių draugas“ atšventė 60 metų veiklą. Nuo 1934 m. jį redaguoja prel. Juozas Gutauskas. Šiuo metu leidinys mėnesinis.

Lietuvos miškininkų sąjunga išėvi-joje spausdina A. Genisono, gyvenančio Belgijoje atminimus „Žemaitijos girių takais“, apimančius 1906 - 1946 metus.

Kanados enciklopedija vaikams „Childcraft The How and Why“ įdėjo Vytauto Tamilaičio pasakojimą apie Petriuką, pilies bokšte iškėlusį Lietuvos trispalvę.

Antarktikoje lietuviškoji Kalėdų eglutė papuošta šiaudinukais, puošė JAV bazę. Ten mokslinius tyrinėjimus atlieka lt. Aras Dailidė iš JAV.

Lietuvių katalikų misija Prancūzijoje gavo geromis sąlygomis 4 kambarių patalpas Le Marais kvartale, netoli Bastille ir St. Paul. Lietuvių kapelionu yra kun. J. Petrosius.

Akademinis Skautų Sąjūdis spalio 16 švenčia 50 metų sukaktį. Nepriklausomoje Lietuvoje 1924 metais Lietuvos universitete studijuoja skautai sukūrė savo draugiją, kuri viena iš pirmų visame pasaulyje skautų sąjūdžio tokio pobūdžio grupė.

Tikinčios Lietuvos dienoje Vak. Vokietijos miestelyje Bad Woerishofene, kur gyvena vysk. A. Deksnys tautinių šoko Zuricho sveicarai, dalyvauja Joanos Stasiulionės tautinių šokių grupė.

Aleksandra Misiulytė-Valeišienė nuo pat jaunystės gyveno Lietuvos nepriklausomybės nuotaikomis, net dar būdama Sibire prieš pirmąjį pasaulinį karą. Mirdama Čikagoje pereinamųjų metų pabaigoje tarė: „Mylėkite vienas kitą ir dirbkite vieni-gai; kad Lietuva būtų laisva...kas bus, kas nebus - Lietuva bus laisva, „ir amžinai užmerkė akis.“

Didžiosios Britanijos Lietuvių sąjunga paskelbė 1973 m. pininginę apyskaitą, Lietuvių namų Londone pelnas buvo 8704 svarai, Lietuvių sodybos/stovyklavietės-senelių namų-atostogų namų/ pelno liko 848 svarai; pačios bendrovės pelnas - 3764 svarai; o spaustuvė, kurioje spaudžiamas savaitraštis „Europos lietuvis“, davė 1280 svarų nuostolio. Nekilnojama DBLS nuosavybė verta bent 270.000 svarų arba virš 4.000.000 kruzeirų/.

Prof. dr. Antanui Maceiniai Liet. Katalikų Mokslo Akademija paskyrė 1.000 dol. premiją už veikalą „Krikščionis pasaulyje.“

PASAULIO LIETUVIAI

Vladui Būtėnui Čikagoje paskirta Liet. Kat. Mokslo akademijos 1.000 dol. premija už žurnalistiką.

Metiniame lietuvių kooperatyvo Paramos susirinkime Toronte paaiškėjo, kad kapitalkas padidėjo iki dviejų milijonų dolerių su 35.000 dol. pelno pereinamais metais, kurio dalis paskirta lietuviškiems reikalams ir įdėta į specialų fondą. Kuname dabar yra 120.000 dol.

Metinis Baltiečių balius-koncertas Harforde. JAV, sutraukė lietuvių, latvių ir estu menininkų.

Hamiltono, Kanados, Aušros Vartu parapijos choras minėjo savo 25-ius metus sukaktį. Jam dabar vadovauja muz. A. Paulionis, o per tuos 25-eris metus dirbo: V. Babeckas, V. Bagdonavičius, V. Dargis, B. Sturkaitis, V. Untulis, kun. B. Jurkšas, sol. V. Verikaitis. Šiuo metu yra 34 chovistai.

Lundo universiteto Švedijoje Baltoslavų draugija šiais metais siūnia prof. dr. Knut Olof Falkas į vadinamąjį Suvalkų trikampį, ypatingai Balstogės apylinkė, tyrinėti lietuviškų vietovardžių, surištų su sūduvių praeitimi. Jis yra perfotografavęs vygrių buv. kamendulų archyvo dokumentus dar prieš II-jį karą, nuo 1932 dėstė švedų kalbą Vytauto Didžiojo universitete Kaune, 1943-44 metais Lundo universitete įvedė lietuvių ir prūsų kalbos kursus, 1969 metais įsteigė jotvingių praeities tyrimo draugiją, dabar turinčią 50 narių.

Pernai Nekaltai pradėtosios Marijos seserų stovyklavietėje „Neringa“ JAV-se stovyklavo 250 vaikų.

Broctono, JAV, miesto burmistras dr. David E. (Vismantas) Crosby užprašė padėkos Mišias Lietuvių parapijoje, nes buvo rinkimuose į pareigas išrinktas. Jis yra lietuvių kilmės teisininkas. Lietuviai suruošė ir pagerbtuves.

Ohio valstybinis universitetas sukūrė filmą apie M. K. Čiurlionį. Filmą įkvėpė prof. Liuda Laurinavičiūtė - Alsen savo studentams pasakiusi, kad 1973 metais švenčiama Čiurlionio metų sukaktis. Filmą jau rodė universiteto televizija.

Dr. Juozas Eretas, Sveicarijos Lietuvių Bendruomenės paprašytas, renka medžiagą studijai apie nepriklausomoje Lietuvoje dirbusius šveicarų: filologą Fr. Brenderį, veterinara, K. Hoeffliną, botaniką K. Regelį, kalbininką A. Senną, agronomą G. Senną, germanistą G. Studerį, patologą E. Wintlerį. Pats Eretas yra vienas iš šių šveicarų.

New Yorke vyrų choras „Perkunas“ minėjo savo veiklos dešimtmetį. Jam vadovavo solistas Vladas Baltrušaitis, vėliau Vytautas Strolia. Sukaktuviniame koncerte talkino 30 instrumentalistų sinfoninis orkestras ir solistai Gene Antanaitytė-Ugianskienė su Stasiu Citvaru, gyvenusiu Brazilijoje.

Lietuvių centro salėje Caracase buvo atidarytas knygynas, kuriam daug knygų paskolino kolonijos kapelionas salezietis kun. Ant. Perkumas. Knygyną dekoravo J. Podkakūnas.

Venecuelos lietuvių jaunimo pirmasis suvažiavimas Caracase išrinko naują valdybą su pirm. Aru Mažeika, vicepirm. J. Bieliukaite, sekr. Virg. Ignatavičiute, išd. Jūrate Kukanauzaitė ir informacijos reikalų vedėju Rimu Mažeika. Suvažiavimą organizavo Algis Dugnas. Kalbėjo Jūrate Statkute de Rosales ir Petras Kriščiūnas.

Nuosavu kolonijos autobusu Caracaso lietuviai nuvyko į Caramoto Manjos garstą šventovę Dalvavo lietuvių dar iš Maracay ir Valencijos. Autobusa Venecuelos lietuvių misijai dovanoto J. Jablonskas.

„Draugo“ redaktorius rašytojas Aloyzas Baronas buvo pagerbtas ypatingoje popietėje Tautiniuose namuose Čikagoje. Yra parašęs per 20 knygų. Apie jo kurybą kalbėjo rašytojas Marius Katiliškis.

Lietuvių Veteranų sąjungos Ramovė Los Angeles išleis Andriaus Mirono partizaninį romaną „Miršta tik žmonės.“ Novelės forma šis romanas laimėjo 1969 metų „Dirvos“ literatūros premiją. Jis apima 1918-1920 metų laikotarpį.

AMERIKIEČIŲ DAILININKŲ DRAUGIJA „American Society of Contemporary Artists“ savo 56-tąją metinę parodą surengė kovo 12-29 d. d. Niujorko Manhattane, Union Carbide patalpose. Parodoje dalyvavo keliasdešimt tapytojų ir skulptorių su 115 darbų. Draugija metinėse parodose premijuoja du geriausius tapybos ir skulptūros kūrinius. Ši metinė skulptūros premija buvo paskirta dail. Elenai Kepalaitei už jos bronzinę skulptūrą „Trijų vienetų“. Premija jai buvo įteikta kovo 12 d. vakarą specialiame svečių priėmime.

Šturpaus

BIRŽELIO ĮVYKIUS PRISIMENANT

Sutrypti bet nesunaikinti

Net tarnai priešinosi

Tai gražus ir be galo mielas mėnuo. Tačiau lietuviams jis kelia be galo šurpius prisiminimus ir ypač primena tautai nelaimingus 1940 — 1941 metus. Prieš mūsų akis iškyla baisūs įvykiai, kurie ir po trečdalis šimtmečio negalima užmiršti: įvairūs ultimatumai, rusiškų tankų kolonos, suėmimai, kankinimai kalėjimuose, trėmimai, žudymai. Šiuos įvykius būtų galima pavadinti nepriklausomos Lietuvos pakasynomis.

Prieš 33 metus buvo rusų tankais sutrypta mūsų nepriklausomybė. Tačiau tuo dar toli gražu nebuvo palaidotas lietuvių tautos laisvės troškimas, noras laisvai gyventi ir kurti tautines vertybes. Vienerių metų birželis padarė tautai didžiulius nuostolius, bet pačios tautos nepalaidojo. Okupantai vėliau kiekvienais metais ruošė lietuviams naujus "birželius", kad ir nebe kalendorinius, kurių metu mūsų tauta labai smarkiai nukentėdavo žmonėmis, tačiau vis dėlto išlikdavo ir išliko gyva ligi šių dienų.

Ne tik 1941 m. vežė

1941 metų baisūs birželis Lietuvoje reiškėsi didžiuliais masiniais gyventojų suėmimais ir trėmimais. Tuo metu ramūs krašto gyventojai buvo išplėšiami iš savo namų, gimtosios žemės ir vežami į tolimas rytų šalis, kur niekas nenori geru ju važiuoti gyventi, dirbti ir mirti.

Tačiau nereikia sustoti tikrai prie 1941 metų birželio įvykių. Tai buvo tikrai trėmimų pradžia, savotiška "uvertiūra", nes deportacijų programa buvo ilgalaikė ir vykdoma išties 12 metų (1941 — 1953). Nereikia aiškinti, kaip skaudžiai ji palietė mūsų tautą, visus jos luomus ir gyventojus, ypač tautos elitą, rinkitinius žmones: mokytojus, studentus, visuomenės veikėjus, avasiniukus, specialistus, valdininkus. Pagaliau pakirto ir patį tautos kamieną — ūkininkus ir valstiečius.

Deportacijų priežastimi okupantai oficialiai skelbė politinius motyvus, bet praktiškai trėmiami buvo patys ramiausi gyventojai, nieko bendra neturėję su kuria nors politine veikla.

Kai kalbame ar rašome apie birželio įvykius, turime turėti prieš akis ne tik 1941 m. birželį, bet ir visą įvykių skalę. Pokario metais pirmosios trėmimų bangos buvo 1945 m. liepos — rugpiūčio ir 1946 m. vasario mėnesiais. Šie trėmimai pirmoje eilėje palietė vakarinių Lietuvos sričių gyventojus, kurie 1944 m. ruošėsi atpleisti Lietuvą, bet dėl karo įvykių raidos nespėjo tai padaryti — grįžo į savo namus ar buvo ten laikinai okupantų sugražinti. Netrukus jie buvo mums jau gerai žinomais būdais išstremti į vidurinės Azijos sritis. Nebuvo leista pasiimti maisto ir drabužių, o ir pinigai buvo pakeliui sovietinių plėšikų atimti. Tik mažas skaičius šių tremtinių iškentė Tadžikijos karštį ir badą.

1948 metais trėmimai buvo vykdomi gegužės 22 - 23 dienomis. Lietuvos sukolchozinimo išvakarėse buvo trėmiami geriausi ir pavyzdžiausi Lietuvos ūkininkai, mažžemiai, bolševikų apsaukti "buožemis" ar "kulkais". Kartu išvežtas ir nemažas skaičius jiems palankių samdinių. Atlikę šiuos trėmimus, okupantai paskelbė: "Iš pagrindų likvidavome buožių klasę".

Daug kraujo nuleista — atsigriebsime!

Bet ir su šiais trėmimais dar nesibaigė. Atrodo, kad, išvežus į Sibirą stambesnius ūkininkus, nebebuvo kliūčių Lietuvos žemės sukolchozinimui. Tačiau nelaukiant kolchozinimo planui pasipriešino patys neturtingieji ūkininkai, valstiečiai ir net tarnai, kurių tarpe buvo nemažas skaičius šiaip jau komunistams palankių žmonių ir net jų partijos narių. Taigi 1949 m. gegužės 27 - 28 dienomis vėl buvo vykdomos naujos deportacijos, kurių metu deportuota daugybė smulkių ūkininkų, neturtingų asmenų, grytelininkų, samdinių.

Po šių deportacijų nedaug kas priešinosi Lietuvos sukolchozinimui. Tačiau smulkesnių, mažesnes apimties trėmimų dar buvo ir 1950 — 1952 metais.

Paskutinės masinės deportacijos vyko 1953 m. spalio mėnesį. Buvo trėmiami, "kas dar liko". Masiniai trėmimai galutinai sustojo tik 1954 metais, Stalinui mirus.

Kiek okupantai per 12 metų išstremė Lietuvos žmonių, mums nėra tiksliai žinoma. Tikrai jau ne 30,000, kaip dažnai skelbiame mes patys, turėdami galvoje tik 1941 metų birželio įvykius. Patikimi liudijimai sako, kad buvo išstremta 10 - 12 procentų Lietuvos gyventojų. Taigi mažiausia 300,000 žmonių. Šiuo skaičium (o ne 30,000, kaip dažnai darome), reikia mums operuoti tiek savo, tiek ypač sveatinųjų tarpe.

Taigi visi minėti trėmimai, kuriuos mes vadiname vienu žodžiu — "birželiniais" (nuo trėmimų pradžios) buvo labai dideli. Jie nuleido lietuvių tautai labai daug ir geriausio kraujo, kuris ir šiandien tebėra nenudžiūvęs.

Petras Pakalnis

VOKIETIJOS KANCLERIO KLAIDA

1956 m. iš Rytų Vokietijos į Vakarų Vokietiją pabėgo Günter Guillaume, Rytų Vokietijos Tautinės Armijos kapitonas, įstojo į socialistų partiją ir pradėjo politinę karjerą. Kadangi buvo geras organizatorius, jis atkreipė į save kanclerio Willy Brandt dėmesį. Patikrinęs jo ankstyvesnį gyvenimą ir nieko įtartino neradęs, Brandt paskyrė jį referentu partijos reikalais ir su juo greitai susibičiuliavo. Kai kartą Brandtas atostogavo Norvegijoje, jis pasiėmė jį su savim ir įvedė jį į visas valstybės paslaptis. Ne tik jie, bet ir jų šeimos susidraugavo. Bet Günter Guillaume buvo gerai užsimaskavęs komunistų šnipas ir dėl jo Brandtą turėjo atsistatydinti.

ITARIMAI - AREŠTAS

Praėjusią vasarą vienas Vakarų Vokietijos saugumo departamento valdininkas pastebėjo, kad Rytų Vokietijos vyriausybė labai greitai sužino, ką ir kaip planuoja Vakarų Vokietijos valdžia. Kai Brandtas lankėsi Rusijoje, komunistai iš anksto žinojo, kur jis apsisistos, apie ką kalbės ir pan. Tuos dalykus komunistai galėjo sužinoti arba iš Vakarų Vokietijos ministrų, arba iš ministrų kabineto valdininkų. Saugumiečiai pradėjo sekti Guillaume ir apie tai pranešė kancleriui Brandtui. Bet Brandtas neįsivaizdavo, kad jo referentas ir artimas draugas galėtų būti komunistų šnipas ir toliau juo pasitikėjo. Tai buvo jo klaida. Sužinoję, kad per Velykas Guillaume planuoja atostogauti Pietų Prancūzijoje, saugumo valdininkai nuvyko ten ankščiau ir, kartu su

Lietuvių tautos kraujo gausa iš vienos pusės neleisdžia lietuviams tėvynėje ir išeivijoje pamiršti didelių aukų, iš kitos pusės neramina ir Lietuvos okupantų, kaip pat visos Soviet Sąjungos vadų. Kur tikrai jų pajuda, mes vis primename jiems ir pasauliui tai, kas buvo žudikų padaryta.

Štai kodėl Lietuvos okupantai, neturėdami galimybės paruošti logiško atsakymo į jiems metamus kaltinimus, griebiasi provokacinių priemonių, iš savo pusės apsaukdami kai kuriuos mūsų visuomenės veikėjus "vokiškų nacių agentais", "Lietuvos žydų žudikais" ir pan. "Kuo pats kvėp, tuo ir kitus tep", sako taikūs žemaitiškasi priežodis.

Draugas

b. kv.

prancūzais, sekė kiekvieną referento žingsnį. Šis pabuves Prancūzijoje tik keletą dienų ir, matyt, jausdamasis nesaugus, skubiai grįžo į Berlyną. Iš Berlyno jis norėjo bėgti į Rytų Vokietiją, bet buvo policijos areštuotas.

GERAS KANCLERIS

Visi pripažįsta, kad Willy Brandt buvo geras Vakarų Vokietijos kancleris. Būdamas Berlyno burmistras, jis nepaisė komunistų intrygų ir palaikė tamprus ryšius su Vakarų Vokietijos vyriausybe. Pirmą tapęs užsienio reikalų ministru-paskui kancleriu, jis buvo nusistatęs prieš šaltąjį karą ir norėjo pagerinti santykius su komunistais. Jis užmezgė diplomatinis ryšius su Rumunija ir prekybinius santykius su Lenkija ir Čekoslovakija. Kai pasirašė su Rusija sutartį nevartoti ginklų sprendžiant politinius klausimus, jis gavo Nobelio taikos premiją. Jį mėgo Brežnevas ir juo pasitikėjo. Viešėdamas Varšuvoje, Brandtas atsiklaupė ant kelių prieš paminklą, pastatytą žuvusiems Lenkijos žydams. Brandtas mėgo moterų draugiją ir apie tai vokiečių laikraščiai pasakoja būtų ir nebūtų dalykų. Brandtas buvo labai žmoniškas politikas ir apie save taip išsireiškė: „Demokratinėje valstybėje žmogus siekia politinės galios, kad galėtų ką nors protingo praveisti“. Jis pravedė daug ir vokiečiai labai apgailėstauja, kad jis buvo priverstas atsistatydinti.

IPEDINIS

Brandto įpėdiniu tapo ilgameitis krašto apsaugos ir finansų ministras Helmut Schmidt. Tas imponuojantis politikas yra didelis JAV draugas ir labai mėgsta JAV užsienio reikalų sekretorių Henry Kissingerį. Schmidtas pagarsėjo

Tėsinys 9 psl.

MARIJONŲ VIENUOLIJAI ARGENTINOJE — 35-RI METAI

Iš Sv. Kazimiero parapijos kunigai lanko lietuvius, gyvenančius Santa Fe mieste (apie 100 km. nuo Rosario), ir Córdoba, kol vėliau buvo apgyvendintas vienas kunigas J. Stankūno lietuvių vaikų stovykloms dovanotoje vietoje. Tai Villa del Dique vietovė ant ežero kranto, netoli Cordebos miesto.

Tautinė ir krikščioniška veikla

Jau minėta, kad lietuvių organizacijų buvo anksčiau įsikūrusių, bet jos, neturėdamos savų dvasios vadovų, neretai išklysdavo iš tautinio ir krikščioniško kelio. Sovietų Rusijai okupavus Lietuvą ir užgniaužus jos nepriklausomybę, kai kurie laikraščiai ir organizacijų vadovai sveikino „laimėtojus“. Vieningai tautiniu keliu ėjo tik katalikų „Švyturys“ ir tautininkų „Argentinos Lietuvių Žinios“ bei „Išvien“ laikraščiai.

Katalikų ir tautininkų organizacijos sukūrė Lietuvai išlaisvinti centrą ir emigrantams globoti komitetą, kuris rūpinosi pagalbėti Argentinon atvykti lietuviams karo pabėgėliams iš Europos. Pirmieji jų transportai iš Italijos pasiekė Argentiną 1948 m. pradžioje. Iš viso atvyko apie 700 naujų jėgų ir pradėjo dar gyvesnę lietuvišką veiklą. Buvo įkurtas „Dainos“ ansamblis, pastatęs daug vaidinimų ir koncertų, Skautų sąjungos padalinys, vėliau įvairių ansamblių jauniesiems.

Prieš dvidešimt penkerius metus su viršum (1948) marijonų vadovaujama katalikų grupė įsteigė dvisavaitinį laikraštį „Laiką“, kuris eina iki šių dienų, duodamas religinių, tautinių ir pasaulinių žinių, informuodamas ir formuodamas krikščioniškai tautinę sąmonę, keldamas lietuviškus reikalus Argentinos lietuvių tarpe. Laikraščio iniciatorius ir pirmasis redaktorius buvo kun. P. Brazys, vėliau

tapęs Europos lietuvių vyskupu.

Kai lietuviškos organizacijos rado tarpusavy bendrą kalbą, buvo sukurta Argentinos Lietuvių organizacijų ir spaudos taryba, kuri atlieka bendruomeninius reikalus ir atstovauja Argentinos lietuviams įvairiuose suvažiavimuose, kongresuose, seimuose. Argentinos lietuvių atstovai dalyvavo PLB seimuose, lietuvių jaunimas dalyvavo jaunimo kongresuose ir kartu su kitais P. Amerikos lietuviais rengė savus liet. jaunimo kongresus ar jaunimo stovyklas.

Tačiau, žvelgdamas į visą dabartinę Argentinos lietuvių — jaunimo ir vyresniųjų — veiklą, negali išleisti iš akių tų trisdešimt penkerių metų sunkaus darbo, kurį įdėjo lietuviai marijonai tame tolimame P. Amerikos krašte. Daugelis ten dirbusių kunigų jau yra mirę (kun. Jakaitis, kun. Andriūsis, kun. Vengras, vysk. P. Brazys, kun. Kamandulis, kun. Raitelis, kiti praradę sveikatas, leidžia dienas ligoninėje, treti išskirstyti kitose pareigose. Bet prisiminti ni ypač Argentiną dirbantieji, Šimanskis, kun. J. Petraitis, kunigas M. Jotka, kun. A. Švedas, kun. A. Steigvilas ir kt. Negalima nepaminėti to įnašo, — labai didelio ir svarbaus tiek religiniu, tiek tautiniu atžvilgiu, — kurį yra atidavusi marijonų Šv. Kazimiero provincija, jos bendradarbiai ir aukotojai JAV-bėse, nes Argentinos gyvenimo sąlygose lietuviai niekada nebūtų turėję galimumų sukurti savo parapijas, įsteigti net ir šeštadienines mokyklas. Vargu būtų įsteigę ir tuos ansamblius, kurie iki šiol auklėja jaunus lietuvių vaikus tautinėje dvasioje. Tie 35-ri darbo metai Argentiną yra visos vienuolijos sunkaus darbo ir didelių aukų rezultatas ir visų kartu religiniai ir tautiniai vaisiai. (Draugas) A. St

ŠIAULIUOSE iš Z. Razminaitės atimta religinė literatūra bei rašomoji maišinė.

PASVALY iš Z. Ratkevičiaus atima daug religinės literatūros. Iš St. Skripkaus atima visą biblioteką. Be to padarytos kratos pas P. Strašinskaitę, O Tamulynaite, M. Misiūnaite Dambrauską, Kačergį, Kapūstą, Jasėną, I. Mickėliūnaite ir kitus.

KRATYMAI, AREŠTAVIMAI

Kaune per krata pas N. Cicėnaitę ir T. Mačiūkienę paimti užrašai, maldaknygė, 1972 metais su bolševikų leidimu Lietuvoje išleistas Šv. Raštas, kurį komunistai labai išreklamavo užsieniuos, kaip tenai esančios religinės laisvės įrodymą.

SIMO KUDIRKOS MOTINA PAGA LIAU GAVO AMERIKOS PASĄ

Iš 1 pusl.

Amerikos spauda nušvietė aplinkybes, kurlom pasas buvo išeiktas

N. Y. Times gegužės 18 pranešė, kad „vakar Jungtinių Valstybių ambasada Maskvoje įteikė Amerikos pasą Marijai Šulskienei“. Priminęs Simo bėgimo ir nuteisimo įvykius, kartojo konsulato pareigūno Robert F. Oberžodžius: „Nėra jokio klausimo, kad ji yra ta pati moteris, kuri yra gimusi Brooklyne. Mes radome, kad ji yra Amerikos pilietė, ir mes kovosime už ją su sovietine valdžia, kad ji patektų į Jungtines Valstybes“.

Washington Post geg. 18, suminėjęs, kad Šulskienei duotas Amerikos pasas, rašė, kad ji yra 67 metų ir kad į Lietuvą atvyko su tėvais, būdama 7 metų.

Chicago Tribune geg. 18 davė UPI agentūros pranešimą, kuriame sakoma, kad prieš išvykdamą iš krašto, Šulskienė turi gauti dar Sovietų išvykimo vizą. Konsulato pareigūnui Robert Ober jį pasakiusi, kad Sovietų neprašiusi dėl „problemų, kurias jai iškelė vietos pareigūnai Lietuvoje“. „Ambasada į tai atsižvelgs, — sakė pareigūnas. — Mes pasiryžę jai padėti“.

Boston Globe geg. 18 davė savo korespondento Christopher Ogden ilgą pranešimą. Priminė, kad du kartu Šulskienė, kviečiama atsilankyti į Ameriką, prašė Sovietų vizos, bet abudu kartu jos prašymai buvo atmesti.

Po eilės trukdymų jai leista atvykti į ambasadą Maskvoje gegužės 17. Atvykusi ji įteikė ambasadai savo dokumentus. Laikraštis pakartoja tą patį pareigūno Ober pareiškimą, kad nėra jokio klausimo dėl jos pilietybės ir t.t.

Kudirkos motina Amerikos ambasadoje

Marija Šulskienė nekalba angliškai, nemoka nei rusiškai. Ji tekalba lietuviškai. Ambasadoje teko susirodyti daugiau ženkla, nes ambasadoje nėra nė vieno kalbančio lietuviškai. Iš ambasados M. Šulskienei buvo leista paskambinti į Ameriką savo vienai pažįstamai. Per telefoną ji skundėsi, kad slaptoji policija ją persekioja jau visa savaitė. Šiame telefono pokalby dalyvavo ir Amerikos ambasados konsulas. Iš telefono pokalbio aiškėjo, kad Šulskienė baiminosi grįžti atgal į Griškabūdį ir laukia, kad Sovietai duos jai išvykimo

Marija Kudirkė. Simo Kudirkos motina, gimusi Brooklyne.

vizą. Amerikos konsulatas įtikino ją grįžti ir laukti.

Pagalba iš Amerikos

„Americans for Simas“ ir „Seamen's Education Federation“, sužinoję apie sunkią Kudirkos motinos padėtį ambasadoje, pasipiktino, kad Valstybės departamentas nenusiuntė lietuviškai kalbančio asmens iš Amerikos diplomatinės tarnybos, pasikalbėti su Šulskiene. Abi šios organizacijos prieš mėnesį buvo kreipusios į Valstybės departamentą, kad toks žmogus būtų nusiųstas tuo metu, kai ji atvyks į ambasadą. Net buvo pasiūlytas asmuo šiai misijai.

Šiai idėjai tvirtai pritarrė senatoriai Percy ir Javits ir kongresmanas Hanrahan. Valstybės departamento pareigūnai tikino, kad tokio asmens nereikės ir kad jie ras būdą su ja susikalbėti. Deja, taip neįvyko. AFS ir SEF tuojuo susirišo su kongresmanu Hanrahanu ir senatoriais Percy ir Javits, kurie taip pat pasipiktino departamento elgesiu.

SEF ir AFS pasiuntė telegramas Amerikos ambasadoriui Maskvoje Walter Stoessel, prašydami nepaleisti Šulskienės iš amerikiečių globos, kol atvyks patikimas vertėjas.

A. Gečys skambino į Maskvą

Algimantas Gečys, JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos pirmininkas, penktadienį skambino į Amerikos ambasadą Maskvoje paklausti dėl Marijos Šulskienės. Kalbėjo su Amerikos konsulu Leonard Willens, kuris painformavo, kad Marija Šulskienė laikinai grįžo į Lietuvą ir kad Amerikos valdžia bandys jai gauti leidimą išvykti į Ameriką.

JAUNYBĖS AIDAS

Tautinis šokis išeivijos lietuvių keliuos.

Baltijos pajūris. Nemunas ir kitos upės. Ežerai ir pelkės. Laukai ir miškai. Lygumos ir kalvos.

Tai Lietuvos žmonių rankomis pastatyti Vilniaus, Kauno ir kiti miestai, supiltieji pilialakniai, milžinkapiai, pilių griuvėsių liekanos, žmonių gyvenamos sodybos.

Tai tautinės ir religinės tautos šventovės — Gedimino kalnas, Kauno Karo muziejus, Čiurlionio galerija, universitetai ir kitos mokyklos, Aušros vartai, Pažaislio bažnyčia Vilniaus ir Kauno katedros, Vytauto bažnyčia, Palangos Birutės kalnas, opera ir teatras ir kt.

Tai tautos dainos ir pasakos, legendos ir padavimai, patarlės ir mįslės, literatūros, dailės ir muzikos kūriniai, audiniai ir drožiniai, paminklai, rūpintojėliai ir koplytėlės.

Tai visi tie žmonės, kurie savo tauta rūpinasi ir jai dirba. Ne tik gyvieji, bet ir tie, kurie prieš mus gyveno, ir visi tie, kurie po mūsų gyvens. Istorija tauton telkia buvusias, esamas ir būsimas kartas, rodo jų pastangas ir žygius, jų laimėjimus ir nesėkmes.

Visa tai yra tautai artima, nes sava. Sutapę ne tik su pažinimu, bet ir su pergyvenimu. Todėl teisingai sakoma, kad kelias į tautą eina per širdį.

Galybė meilės viską griauja:
Ziemos ledus ji sutirpdys (Maironis).

O kaip su tautiniu šokiu?

A. Maceina "Tautiniame auklėjime" cituoja E. Ritterio-Cario žodžius, kad "tautiniai šokiai apreiškia kūnines ir dvasines tautos ypatybes", ir nuo savęs prideda.

Choreografinis tautos menas yra tautos džiugimo išraiška. Pirmykščiai šokiai ar žaidimai visados būdavo jungiami su tokiomis dalykais, kurie reiškė tautos pergale kovoje su pasauliu. Būdavo šokama laimėjus mūšį, pasisekus medžioklei, pasibaičius pūčiai; graikai šokdavo dievų garbei, o Ryuose ir šiandien šokis tebėra būtinas šventių ir iškilnių elementas. Kūno judesiuose tautos kūnija savotiška džiugimo sugrotinimą ir džiugiamųjų dalykų pergyvenimą (167).

Džiugimas ir jo pergyvenimas eina kartu su žmonija, ir

šokiai tautos gyvenime turi pastovią vietą. "Todėl mokyti tautinių šokių ir žaidimų reiškia ne tik perteikti jaunajai kartai tautinį džiugavimo būdą, bet kartu ir atpalaiduoti kūno nusiteikimą savaimingai kūrybai tautinėje srityje. Šiuo atžvilgiu tautiniai šokiai ir žaidimai gali būti labai sėkminga priemonė estetiniam tautos lavinimui" (A. Maceina, 167).

Maža to. Tautinius šokius reikia taip pat vertinti ir dėl ryškaus grupinio jų pobūdžio. Juose yra išlikusi bendruomeninės žmonių vienybės idėja, visiškai išnykusi vad. moderniuosiuose šokinuose, uždarytuose dviejų žmonių judesių ribose. Tautiniam šokiui būdingas sutelktinis džiugimas, nes jis grupės šokamas ir visos grupės pergyvenamas. O šokanti grupė yra ne viena. Grupėm pasiskirsto visa tauta. Tai gi tautinis šokis įgyja tokią pat reikšmę, kokią tautoj turi kiekviena kita kultūrinė jos apraška.

Tautos dvasios formavimas

Šiuo keliu formuojasi tautos dvasia. Objektviniu būdu ją formuoja kultūra; kalba, papročiai bei tradicijos, bendras gyvenimas, istorinis likimas, net "sutautinta" religija. Ugdomąją kultūros įtaką parodo J. Girnius savo "Tautoj ir tautinėj istakmybėj".

Jau besimokydamį pirmųjų gimtosios kalbos žodžių, prisunktų prasmės, idėjų ir emocijų, atsiskleidžiame tautos dvasiniam pasauliui. Nuo liaudies išminties pasakose ligi visuotinių problemų filosofų ir rašytojų veikluose, nuo vaikystės draugų kaimynystėje bei mokykloje ligi pasaulėžiūrinių organizacijų ir kitų sambūrių, nuo kasdieninių papročių ligi tautos istorijos didžiųjų tradicijų — visa tai žadina mūsų dvasią, iš visų pusių mus pavidalina ir brandina tuo, kuo išaugame. Savo jausenos ir mąstysenos ypatingumu, savo žvilgiu į pasaulį, savo pažinimais ir žmones, savo nusistatymu į gyvenimą — viskuo atspindime savo tautą. Visame savo būties plote esame paženklinę savo tautos individualybėje (101-102).

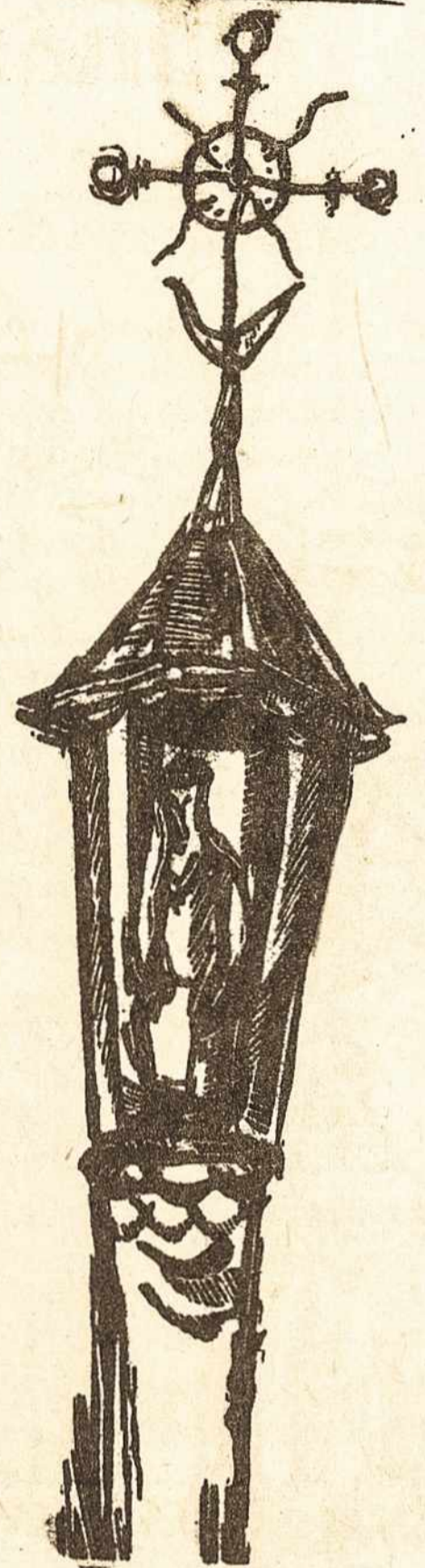
Žmogų su savo tauta taip pat sieja ir subjektyviniai ryšiai, kuriuos vadinam tautine sąmone. Sąmonė susikristalيزuoja iš mūsų mąstymų bei pergyvenimų, iš mūsų patyrimų ir aplin-

kos įspaudų, iš gyvenamųjų laikų poveikių. Kunigaikščių valdoma Lietuva pvz, rėmėsi valstybingumo sąmone. Mindaugui rūpėjo suvienyti Lietuvą, kad ji būtų stipresnė ir galėtų atsispirti kryžiuočių pavergimui. Jis norėjo išvengti pavergtųjų prūsų likimo. Vėliau mūsų kunigaikščiai girdė savo arklius Juodojoj jūroj ir švytravo kardais prie Maskvos vartų. Tačiau aukštąją mokyklą mums Vilniuj įkūrė tik vengras Steponas Batoras ir tai tik po pusantro šimto metų po Vytauto Didžiojo mirties (Vytautas mirė 1430, o Vilniaus akademija buvo įkurta 1579). Valstybingumo sąmonei nerūpėjo nei tautinė kalba, nei tautinė kultūra. Tačiau taip buvo ne tik vienoj Lietuvoj. Tuo metu ir Vakarų Europoj nebuvo dar papročio raštų kalbą sieti su žmonių šnekamąja kalba. Ir kaimyninėj Lenkijoj joks oficialus raštas nebuvo rašomas lenkiškai. Lietuvoj buvo vartojama arba gudų cerkvinė kalba, arba lotynų kalba, arba vokiečių kalba. Lenkai tik XVI a. vidury savo aktus pradėjo rašyti lenkiškai. Mes to lietuvių kalba niekad nedarėm. Bet pirmoji lietuviška mūsų knyga — Martyno Mažvydo "prastų žodžių" katekizmas — taip pat pasirodė XVI a. vidury — 1547.

Bet lietuvių kalba teturėjo būti vien priemonė prieiti prie liaudies Dievo žodžiui skelbti. Viešumoj formavosi naujas sąmonės variantas, turėjęs atitikti nutanstančios (lenkėjančios) diuomenės bei bajorijos politikius: esu lietuvių kilmės, bet lenkų tautybės (sum gente lituanus, sed natione polonus). Negalima sakyti, kad mūsų didikai bei bajorai ir dabar nebūtų nemylėję Lietuvos ir kad jiems nebūtų nerūpėjusi jos ateitis. Tačiau lenkėdama Lietuva tapo Lenkijos provincija, kurioj nebuvo sąlygų nei lietuvių kalbai, nei tautinei kultūrai. Bendroji valstybė, vadinama lenkišku Žečpospolitos vardu, nesulaikomai riedėjo į bedugnę ir ją 1795 tarp savęs pasidalijo Austrija, Prūsija ir Rusija.

Lietuvių tautai prisikėlimą atnešė atgimimo laikų tautinės sąmonės variantas, suformuluotas prieš 90 metų 1883 Prūsijoje pasirodžiusioj "Aušroj" jos įsteigėjo ir pirmojo redaktorius dr. Jono Basanavičius:

Juk ir mes esame tokie pat žmonės, kaip ir mūsų kaimynai, ir norime visomis teisėmis, priklausantiomis visai žmonijai, lygiai su mūsų kaimynais naudotis.

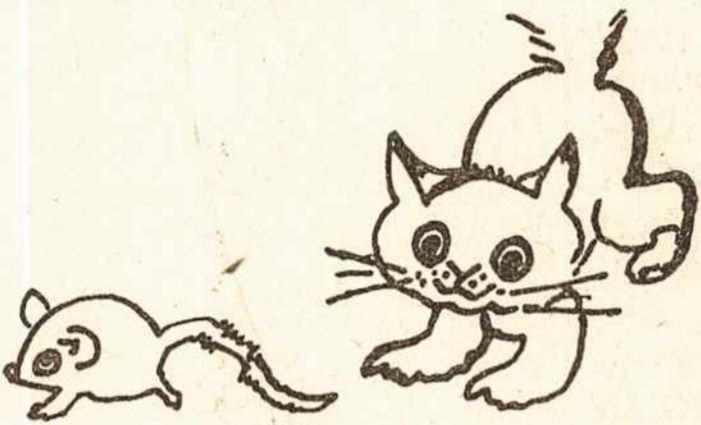
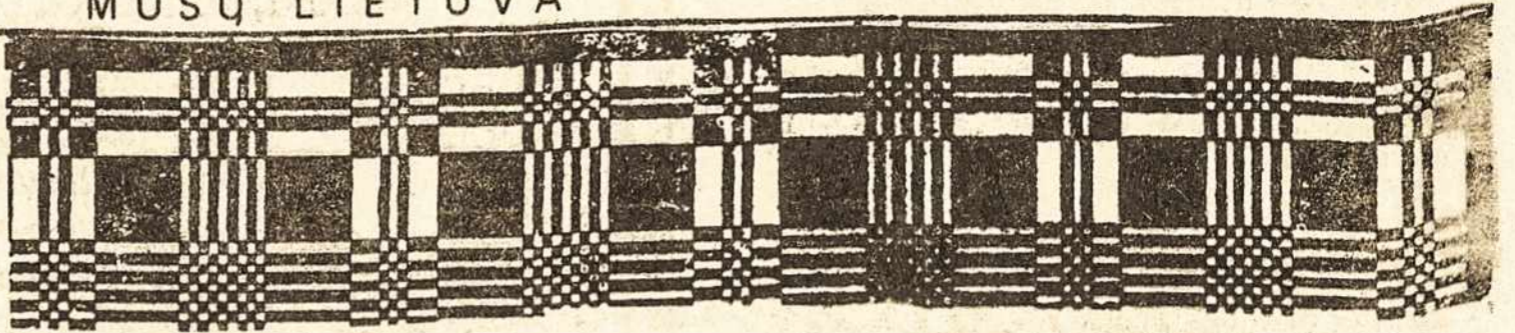
ACAMPAMENTO DOS PEQUENOS

O acampamento dos pequenos realizar-se-á de 8 a 16 de julho para crianças de 8 a 14 anos de idade. O local ainda não foi escolhido entre a equipe de conselheiros, que tem como componentes os jovens aqui relacionados: Vanda, Nancy, Audra, Sílvia, Clemente, Oleg e possivelmente Walter e Zizas.

Como chefe tem o padre Antanas Saulaitis. O preço será de Cr\$95,00. Para os demais componentes da Família (caso vá mais de um participante de cada família), haverá um desconto. O Acampamento será muito divertido e esperamos o comparecimento de todos.

Obrigado.

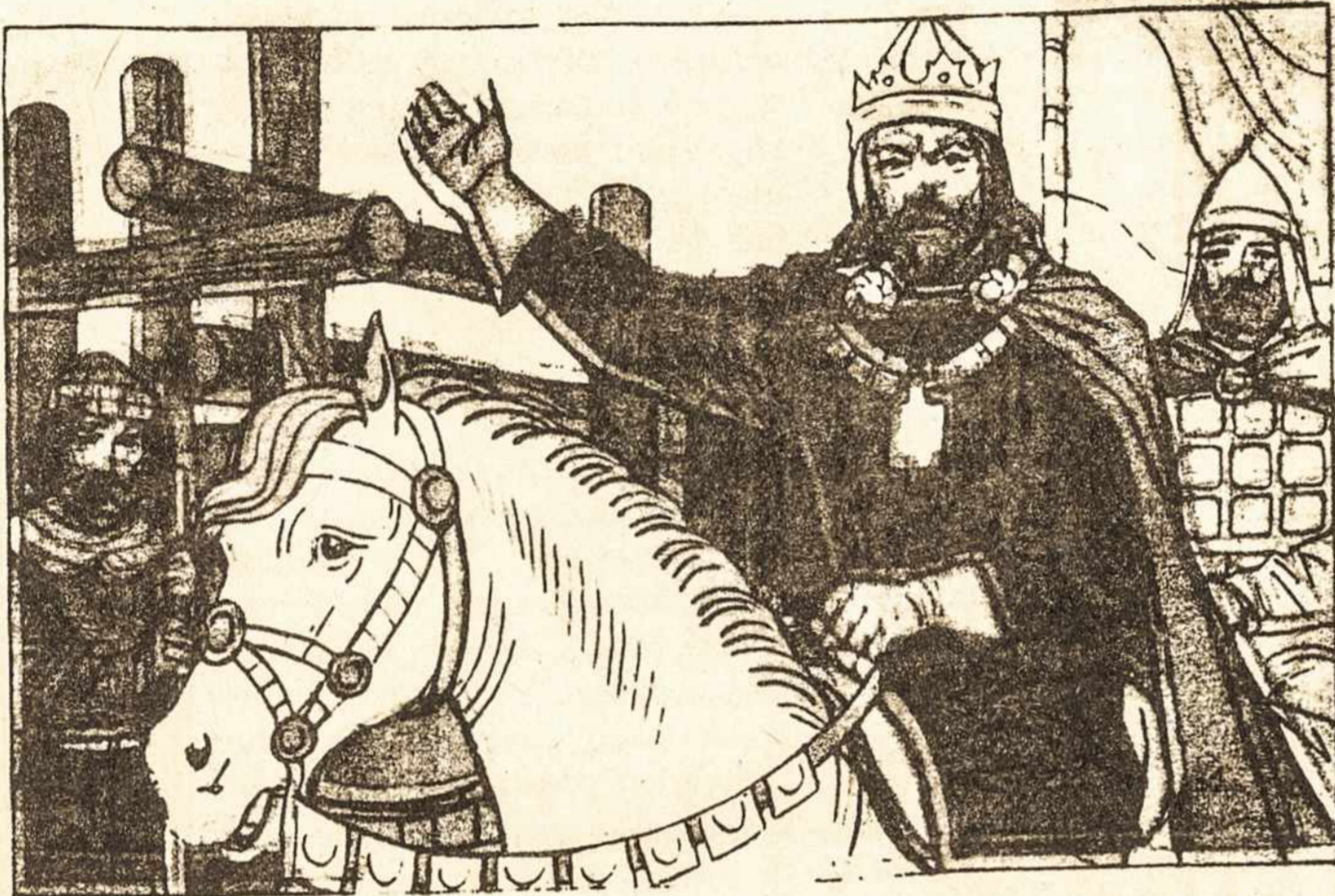
MŪSŲ LIETUVA
III lažiesiems

Vladas MOZORIŪNAS

LEGENDA APIE VIENIŪS PIELI

II DALIS

Prie duobės, kur žmonės dirbo,
Ir suaukęs visą dvarą,
Gediminas šitaip tarė:
— Jūs, dievų žyniai galingi,
Smilkėt dūmais iškilmingai
Daug manų pilių tvirčiausių,
Tai šiandieną jūsų klausiu,
Kokią auką paaukoti,
Kad galėtų bokštai stoti,
Tie, kur saugos mūsų žemę
Ir tėvų senatvę ramiai! —
Šitaip taręs jis nutilo,
Tarsi aidas aukšto šilo.
Krivų akys apsiniaukė —
Jie dievų farimo laukė.
Pagaliau seniausias žengia,
Galvą truputį nulenkia,

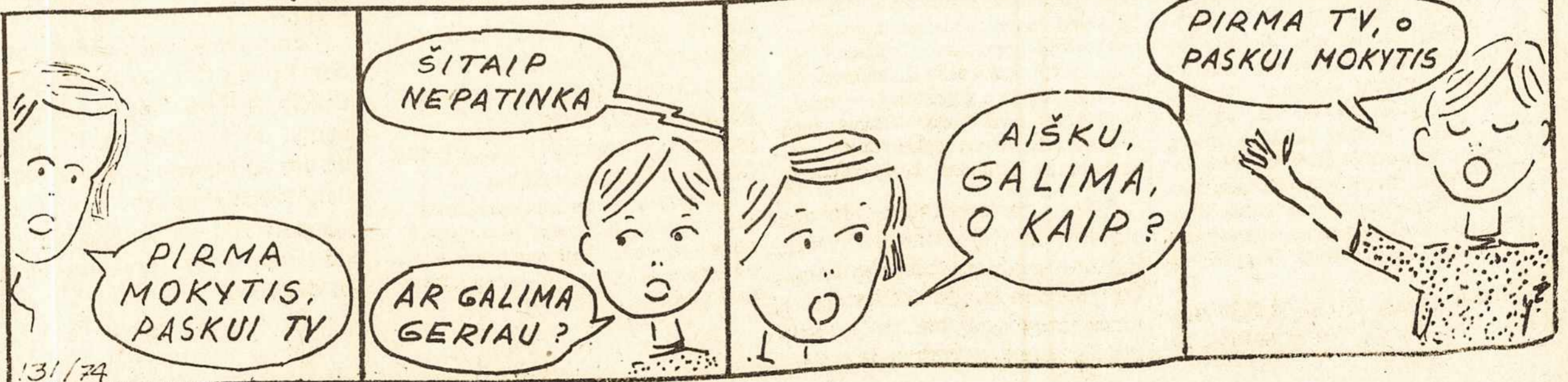
Išdidus kaip senas povas
Taip prabyla į valdovą:

— Kunigaikšti kilmingasis,
Tu esi dievų rinktasis,
Tu ir pats gali jų valią
Sužinot — turi tą galią,
Bet jei mūsų šiandien klausi,
Tokį atsaką tu gausi:
Jiems auka didžiausia būtų
Ne vainikas žalių rūtų
Ir ne dūmas gintarinis
Iš alkavietės' j tėvynės.

IRUTĖ ir KĘSTUTIS

D. BASTYS

PIRMA MOKYTIS,
PASKUI TV

ŠITAI P
NEPATINKA

AR GALIMA
GERIAU?

AIŠKU,
GALIMA,
O KAIP?

PIRMA TV, o
PASKUI MOKYTIS

LITERATŪRA • DAILĖ • MOKSLAS

ROMANAS IŠ LIETUVOS ARTIMAS IR MUMS

Romualdas Lankauskas - "Tą šaltą žiemą", romanas, 148 psl.
Vilnius. 1972 m.

Romualdas Lankauskas, vienas iš talentingiausių dabartinių rašytojų, savo romano viršuje patalpino Stan dalio sakinį: Būti rašytoju reikia veik tiek pat drąsos, kaip ir būti kareiviui.

Rašytojas tą motto pateisino dvigubai. Tiesioginė prasmė: rašytojas Remigijus Briedis, kęsdamas nedateklių, šaldamas, neturėdamas net tinkamos pastogės, susidurdamas su bukais redaktorais, biurokratais, karjeristais, savotiškais kultūriniais driskiais (aukštas pareigūnas ministerijoje, pravarde Stalas), priverstas badauti, priverstas nunešti savo vienintelį turta laikrodį į lombardą -- nepalūžta. Jo neprivertė keisti, braukti parašytojo kūrinio. Būdamas tokios nepalūžtamos dvasios, jis galų gale lyg ir laimi. Jam švisteli šiokia tokia viltis. Rašytojas kūrėjas gal dar prasiverš pro bukmę, pilkumą, priešišku- mą.

Kartu Lankauskas parodo ir kitą savo stiprybę -- dvasinę. Kūrinys tyras ir grynas be mažiausios propagandos, pagražinimo. Gyvenimas, koks jis yra. Taigi kitoks negu jis vaizduojamas laikraščiuose, per radiją ir kitor.

Knygos puslapiuose suartėja komunistinis ir kapitalistinis pasaulis: karjerizmas, biurokratizmas, oportunizmas, girtavimas, nesąžiningumas, gebėjimas, pavydas ir net banditizmas bendras abiem. Tačiau, pra-

dėjus lyginti, galėtumėm padaryti išvadą, kad kapitalizmo veidas šviesesnis, žmoniškesnis. Valkatų visur gali būti, bet kad normalūs žmonės, neturėtų pastogės, kad nedirbantis negautų pašalpos -- vakarų pasaulyje tai jau labai retas reiškinys. Tačiau vienas epizodas tikrai ypatingas. Sustokime ilgėliau.

Senutė motinėle atvyksta į Vilnių pasitikti savo pabėgusio į Ameriką sūnaus, atskrendančio penkioms dienoms. Sūnus, nepažįstas atvykstančio tėvo, šitaip apibūrina senele: Turėjau daug vargo ją veždamas į Vilnių. Ji ligota, neprigirdi, ją dažnai išstinka širdies priepuoliai, ir kelionėje, važiuojant autobusu, aš baiminaus, kad ji nenumirtų. Iki autobuso sustojimo vietos (tik puskiometris) ėjome kokią valandą. Senelė sustodavo, ilsėdavosi, o aš laukdavau, kol ji atgaus kvapą ir vėl pajėgs žengti keliasdešimt žingsnių. Kišenėje laikiau paruoštus vaistus, -- juk priepuolis ją galėjo ištikti kiekvieną minutę. (23 pus.)

Vėliau. Cituoju: Tėvas žengė prie jos, pasilenkė ir pabučiavo į skruostą 'Vaikeli, tai tu parvažiavai...' Jos šnibždesys buvo labai tylus, vos girdimas. Ji paėmė tėvo ranką ir, suspaudusi savo liešom plaštakom, ilgai laikė ją, tyliai verkdamas.

Aš nusigrežiau. Kažkas baisiai suspaudė gerklę. Už lango užė automobilai ir troleibusai. Ant

pilkos sienos kabėjo pavėkslas, ir man atrodė, kad tas peizažas nutapytas tenai, kur gyveno mano senele, -- pakrypusi medinė troba, šiaudiniu stogu, gėlių darželis po langais, toluoj pušynas.

Senelė staiga prisiminė obuolius. Ji padavė tėvui drobinį maišelį su obuoliais. 'Čia' tau, vaikeli, valgyk. Obuoliai gardūs, iš mūsų sodo. Ta obelis, kur augo prie namo galo, dar nenudžiūvo. O beržynėlio nebėra. Melioratoriai iškirto...' (55 pus.)

Dar vėliau. Atvykėlis, bevaikščiodamas po Vilniaus miestą, pagaliau ilgam išsižiūrėjęs

Tęsinys 8 psl.

BIOCHEMIJA LIETUVOJE

Dar XVIII a. pabaigoje ir XIX a. pradžioje Vilniaus universitete A. Sniadeckis dėstė biologinės chemijos elementus ir tyrinėjo fotosintezę. Atstacius nepriklausomybę, 1922 metais Kauno universitete prof. V. Lašas organizavo fiziologijos ir fiziologinės chemijos skyrių, kuriame dėmesis skirtas mitybai ir biochemijai. Nuo 1932 m. prof. J. Dagys tyrinėjo B grupės vitaminus.

1960 m. organizuota Lietuvos biochemikų draugija, o nuo 1961 m. Vilniaus universitete ruošiami biochemikai. Neužilgo po to įrengtos endokrinių preparatų įmonės Kaune, fermentų įmonė Vilniuje ir Kedainiuose biochemijos fabrikas. 1972 m. biochemijos draugijoje jau buvo 102 nariai, kurių didesnę dalį dirba medicinos biochemijos srityje, trynėdama vėžio ligą, reumatą, kraujagyslių ligas.

Kiti Lietuvos mokslininkai studijuoja tai kompiuterinę biochemiją, pieno pramonės, gyvulininkystės ir mikrobinių fermentų srityse („M. ir G.“)

LIETUVOS GYVENTOJAI

(Europos Lietuvis)

Lietuvos miestų gyventojų pasiskirstymas yra šiek tiek skirtingas. Teigiamas reiškinys yra tik tai, kad bendras lietuvių procentas miestuose nemažėja, bet pamažu didėja. Skaičiuojant procentais, miestų gyventojų sudėtis buvo tokia:

	1959 m.	1970 m.
Lietuviai	69.1	73.2
Rusai	17.0	14.5
Lenkai	6.5	6.1
Baltarusiai	2.4	2.4
Žydai	2.3	1.5
Ukrainiečiai	1.5	1.5
Kitos tautybės	1.1	0.8

Paskirų miestų gyventojų tautinė sudėtis labai įvairuoja.

Vilniaus miesto gyventojų sudėtis procentais taip atrodo:

	1959 m.	1970 m.
Lietuviai	33.6	42.8
Rusai	29.4	24.5
Lenkai	20.3	18.3
Baltarusiai	6.2	6.5
Žydai	6.9	4.4
Kitos tautybės	3.9	3.5

Daviniai rodo, kad Vilniuje lietuvių per 11 metų padidėjo 9.2%, o bendras jų skaičius paaužo beveik 80.000. Tokiu būdu Vilniuje lietuvių skaičius per 11 metų beveik padvigubėjo. (1959 m. buvo 79.4 tūkst., o 1970 m. -- 159.1 tūkst.). Rusų skaičius Vilniuje padidėjo 21.6 tūkst. ir pasiekė 91 tūkst. Lenkų taip pat padidėjo apie 21 tūkst., baltarusių padidėjo 10 tūkst., o žydų prisidėjo per 11 metų tiksliai 100.

Kauno gyventojų procentinė sudėtis 1970 m. buvo: lietuviai -- 84.3, rusai -- 10.5, žydai -- 1.4, lenkai -- 1.0, baltarusiai -- 0.8, kiti -- 2.0. Bendras rusų skaičius Kaune buvo 32.1 tūkst. Per 11 metų jų prisidėjo apie 6.6 tūkst.

Lietuvos kaimo gyventojų tautinė sudėtis procentais 1970 m. buvo tokia: lietuviai -- 87.1, lenkai -- 9.3, rusai -- 2.6, baltarusiai -- 0.5, latviai -- 0.2, ukrainiečiai -- 0.1, kiti -- 0.2.

Pažymėtina, kad visų tautybių gyventojų skaičius, išskiriant baltarusius, kaime per 11 metų sumažėjo. Pvz., rusų iš 53.2 tūkst. sumažėjo iki 40.4 tūkst., o baltarusių iš 5.3 tūkst. padidėjo iki 7.4 tūkst.

Lietuviškiausi miestai (90% ir daugiau lietuvių) yra Biržai, Joniškis, Kapsukas (Marijampolė), Kelmė, Kretinga, Mažeikiai, Pasvalys ir kt.

Patys nelietuviškiausi miestai buvo Vilnius ir Klaipėda. Lietuvių procentas penkiuose didžiausiuose miestuose 1970 m. buvo toks: Kaunas -- 84.3, Vilnius -- 42.8, Klaipėda -- 60.9, Šiauliai -- 84.1, Panevėžys -- 88.9.

Rusų procentas tuose pačiuose miestuose buvo toks: Vilnius -- 24.5, Klaipėda -- 30.9, Kaunas -- 10.5, Šiauliai -- 11.4, Panevėžys -- 8.3.

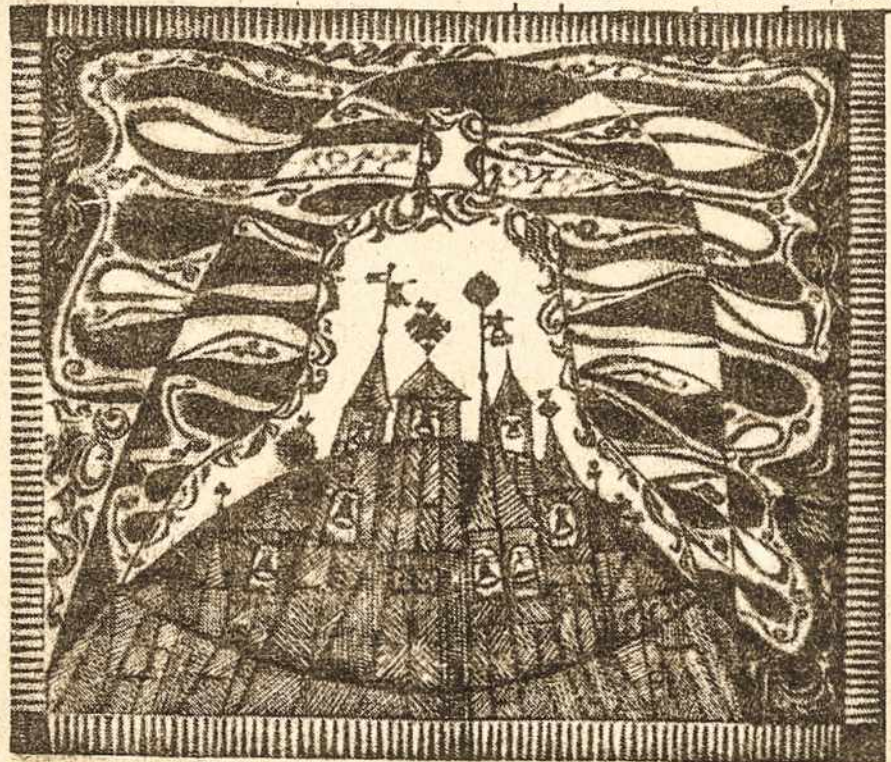
Kaimuose lietuviai sudarė 87.1% visų gyventojų, o daugelyje rajonų jų procentas siekė 90 ir daugiau. Rusų daugiausia susitelkusiuose Zarasų, Švenčionių, Ignalinos, Jonavos ir Trakų rajonuose buvo tik 2.6%, lenkai daugiausia susitelkę Vilniaus mieste ir krašte. Iš viso jie sudarė 7.7%.

Baltarusiai daugiausia gyvena miestuose, o žydų net 99% susikūrė miestuose. Apie 70% visų Lietuvos žydų gyvena Vilniuje. Miestuose daugiausia apsigyvenę ir ukrainiečiai. Latvių Lietuvoje yra likę tik 5.1 tūkst. Totoriai ir čigonai yra išsisklaidę po visa Lietuvą, o saujelė karaimų (338) daugiausia gyvena Trakuose ir Vilniuje.

Lietuvoje absoliutinė gyventojų dauguma gimtąja kalba laiko savo tautybės kalbą. Tik 0.5% lietuvių 1970 m. savo gimtąja kalba laikė kitas kalbas, daugiausia rusų arba lenkų.

Rusų 97.8% gimtąja kalba laiko rusų kalbą, lenkų 92.4% gimtąja kalba laiko savo tautybės kalbą. Tačiau baltarusių ir ukrainiečių tik pusė (apie 52%) gimtąja kalba laiko savo tautybės kalbą. Žydų 62%, latvių 80%, o čigonų net 90% gimtąja kalba laiko savo tautybės kalbą. Tiksliai

Tęsinys 8 psl.

A. SKIRUTYTE

VARPAI

YPATINGAS MŪSŲ DAILININKŲ ALBUMAS

Šio mėnesio pradžioje teko su amerikiečiais studentais praversti pokalbį apie lietuvių spaudos darbus. Pamatę eilę mūsų knygų ir tokią daugybę vertingų žurnalų, jie reiškė nusistebėjimą, kad lietuvių etninė grupė rodo tiek kūrybinės iniciatyvos.

Kad mes ir padejuojam dėl spaudos sunkumų, bet turime kuo ir pasidžiaugti. Štai naujai į rankas pateko dailus albumas: "Lietuvis dailininkas iševijoje", apimam net 245 mūsų kūrybingiausius dailininkus. Ir visų jų nuotraukos ne kokios atkištinės, o fotografo menininko ar kito nusimanančio atlikto, parodančios dailininkus jų kūrybos aplinkoje ar šiaip ne banalios, o jiems charakteringos, ne statisto, o gyvo žmogaus pozoje.

Kaip nuotraukų dauguma, taip ir pats leidinys atsirado energingo

ir sumanaus mūsų fotografo - filmotojo kun. Algimanto Kežio, SJ, dėka, atiduodant deramą kreditą ir jo suorganizuotam bei jo vedamam Lietuvos foto archyvu. Oficialus leidėjas yra, taip pat kun. A. Kežio tvarkomos, "Mūsų žinios" - Lietuvių Jėzuitų ir Jaunimo centro Chicagoje periodinis leidinys.

Šio dailininkų albumo išspausdinta 1,500 egzempliorių, kaina 3 dol., minkštais viršeliais, kietais — 5 dol. Leidinys toks vertingas, kad jeigu tik platesnė publika jį reikiamai pastebės, jis greit išeis. Jis įdomus ir svarbus kaip mūsų kultūrinio gyvenimo dokumentas ateičiai. Pie jo atsiradimo prisidėjo Čiurionio galer. direktorė V. Balukienė, knygą peržiūrėjo K. Bradūnas, materialinį pagrindą leidiniui sudarė dr. Pr. Sutkus ir eilė kitų aukotojų.

J. Pr.

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

Stefanija Rūkienė

Tąsą iš praeito Nr.)

Javai dar nesudoroti, bet daugelį darbininkų jau permeta į bulvių laukus. Aš irgi patekau į tą laimingųjų skaičių.

Bulvių laukai prie kaimo, tai nakvoti pareisime į namus. Dažnai aš miegu palėpėje, kad mažiau painiočiau šeimininkams.

Atsikėliau anksti, nes mane išbudino šeimininkė. Penktą valandą ryto ji melžia karvutę, kurią kaimo kerdžius išsivaro laukuosna. Froska jau stuksena sienon ir rėkia:

Poši — eimė. — Ir vos tik švintant abi nūėjome į bulvynus.

Greitai prisitempėme laužui malkų, nes visos kasėjos atėjo be pusryčių. Visos gyvena viena ir ta pačia mintimi, kad bulvių papusryčiausim. Tuoju atvažiavo vežimas su kastuvais, šakėmis ir kiaurais kibirais. Kitos kasėjos iš namų atsinešė savo šakes.

Kelios stipresnės rusės atskaičiavo visoms kasėjoms po dvi eilės ir pradėjo bulvių kerus šakėmis versti, tarytum ardamos. Šakėmis parankiau, nes mažiau subado bulvių ir nuo jų lengvai nubyra žemė.

Pasiėmusios krepšius ir kiaurus kibirus, pradėjo kasti. Vietoje kastuvėlio, aš pasidariau aštrų pagaliuką. Jei bulvė yra giliau žemėje, iškrapštau ją pagaliuku. Nereikia pirėtų šipinti. Mane pasekė visos lietuvės.

Atjojo apsidairyti brigadininkas, nurodė, kur pilti bulves ir nakčiai liepė apdengti bulvienojais, kad nesušaltų. Pasižiūrėjęs mūsų darbo, pagyrė, kad švariai kasame. Vietines kaimietes paragino švariau kasti ir nujojo savais keliais.

Greitai vieną kasėją pasiuntė laužo užkurti ir pusryčiams bulvių prikepti. Jos vagas pasiėmėme ir kartu varėmės, kad neatsilikytų.

Greitai pastebėjau, kad sąžiningai dirbdama pradedu atsilikti nuo vietinių. Pastebiu, kad ir kitos lietuvės atsilieka. Argi mes ir bulvių kasti nemokame? Pradėjome stebėti rusę, kaip jos dirba. Pasirodė, kasa labai nešvariai ir draugybę bulvių palieka žemėje. Viršutines surenka, dirvos paviršių sulygina,

ROMANAS iš 7 psl.

rėjo į šaltas melsvas ūkanas, lyg norėdamas tenai kažką išvelgti: 'Kažkur ten, toli toli, gimtasis mano kaimas', — pagaliau tarė jis.

Taip. Gimtasis kaimas, obuoliai nuo jaunystės obels, deja, jam nelemta pamatyti tą jaunystės šaltinį lyg jis būtų Sibire. Mes visi žinome kodėl jam nelemta pamatyti, juk potvarkiai antri kalėjimo mūrai.

Motinėlė neatlaikė kelionės į miestą. Sūnui išvykus ji miršta.

Ar tas tragiškas epizodas nėra savototiškas komunisto - humanisto protestas

o giliau tegu bulvytės sau ilsisi. Mes joms primename, kad nešvariai kasa, bet jos mums atkerta, kad tai ne jų bulvės, o valdžiai ir kolchozui pasaks. Jei švariai kas, tai suarus bulvienas, nebus ko pasirinkti. Kai nukasus bulves dirvas suaria, tai pilnas laukas kaimo senučių, kurios prisirenka gana daug bulvių.

Kokiame vežime važiuojame, tai kokią ir giesmę reikia giedoti. Pradėjome ir mes greičiau ir nerūpestingai kasti. Lietuvišką sąžiningumą padėjome į šalį ir pradėjome blogiau dirbti.

Jau išvarėme vagas iki galo, nors jos buvo baisiai ilgos. Per tą laiką "virėja" paruošė pusryčius. Ji prikepė kelius kibirus bulvių, užkasė į pelenus, kad neatauštų, ir pakvietė mus valgyti. Susėdome aplink laužą ir pradėjome pusryčiauti. Nusilupi iškeptą bulvę — o skanumėlis. Niekada tokių skanių bulvių nebuvau valgusi. Kišame, kaip į kiaurią maišą. Visos išsipaišino, pasišaipome viena iš kitos, patraukiame rankove per lūpas ir vėl valgome.

Rusės turėjo atsinešusios truputį druskos, bet mums nė viena nepasiūlė. Tai matai, kaip maža žmogui reikia. Pripumpiniai keptų bulvių, esi linksmas ir patenkintas. Sibire mūsų reikalavimai kasdien mažėja.

LIETUVOS GYVENTOJAI iš 7 psl.

tatoriai. kurių Lietuvoje yra apie 3.4 tkst mažai tekreipia dėmesio į savo gimtąją kalbą

Dauguma gyventojų, kurie savo gimtosios kalbos nelaiko tautybės kalba, prisima rusų kalbą. Tam tikras sukimas šia kryptimi pastebimas ir tarp lietuvių, ypač miestuose.

Apie 35% lietuvių moka rusų kalbą. Kaime ir mieste rusų kalbos mokėjimas nevienodas. Pvz., Vilniuje 72% lietuvių moka rusiškai, o kaime tik apie 25%.

Apie trečdalis Lietuvoje gyvenančių rusų moka antrą kalbą, daugiausia lietuvių. Kaime kas antras rusas moka lietuviškai, o mieste tik kas trečias kalba antra kalba. Vilniuje tik 21% rusų moka lietuviškai.

Čia atpasakotieji skyriai ir yra patys įdomiausi knygoje „Lietuvos TSR gyventojai“. Likusieji skyriai yra labiau specializuoto pobūdžio. Prie jų bus galima sugrįžti, atsiradus reikalui vieną ar kitą specialią sritį panagrinėti

prieš nežmoniškumą? Galime tik spėti.

Rašytojas Briedis, nebepekšdamas triukšmo, girtuokliavimo, palieka savo lovą kambaryje ir bėga nakvoti į šaltą dailininko dirbtuvę. Savo draugui jis sako ten: 'Gal esu Don Kichotas... Nežinau... Bet man rūpi daugelis dalykų. Argi taip visi ir sumiesčionėsime? Kas bus, jei išgalės abejingumas, dvasinis snaudulys, jei tik karjerą darysime ir pinigų krausim, daugiau apie nieką negalvodami. (47 pus.)

Lygiai tą patį ir mes tremtyje galėtumėm parašyti. Kuo labiau turtėjame, tuo mažiau perkame knygų, laikraščių, tuo labiau sukame kompromiso keliu, tuo greičiau virstame emigrantais,

prarasdami politinio tremtinio charakterį.

Romano fonas — šaltoji žiema. Kompozicija gan savotiška. Pirmuoju asmeniu įvykius perduoda, rituliuojantis rašytojas Briedis ir muzikantas, fleitistas, džazo muzikos atstovas, Irvis. Vieną atžvilgiu jie panašūs: abu teigiami charakteriai, abu menininkai, kad ir skirtingo žanro. Tik kai Briedis turėtų kovoti tėl kiekvieno žingnio, Irvio gyvenimas sekmingesnis. Jam be didelių pastangų natūraliai, gerai klojasi. Jei Briedis centrinis romano stulpas, fleitistas Irvis tik papildytojas, šalutinių epizodų veikėjas, įjungtas į romano plotą, bet ne visur tampriai surištas su juo. Tačiau, atrodo, Lancauskui tai ir neberūpėjo. Toji beletristinė mozaika buvo reikalinga motinėls epizodui ir fonui, kuris tapo apšviestas net dviem prožektoriais. Deja, abu iš to paties kampo, nes, kaip minėjau, abu teigiami charakteriai. Jei būtų priešingi, gal, įvykęs konfliktas, pagilintų veiklą.

Nežiūrint foninio žiemos ir dvasinio vidinio speigo, veikalas gan šiltas dėka dailininko Digimo ir vairuotojo bei jo šeimos.

Kažkaip visas romanas tai lyg koks klyksmas už geresnį žmogų, už geresnę santvarką ir tuo jis šviesus, mielas, universalus.

Savo nuotaika jis man kažkaip primena humanisto Kuprino apysakas, rašytas dar priešrevoliuciniais laikais.

R. Spalis

KLAIPĖDOS JŪROS MUZIEJUS

Muziejaus tikslas — atgaivinti ir parodyti Lietuvos senąją jūros istoriją bei tradicijas, pademonstruoti jūreivystės ir jūros technikos išaugimą, supažindinti jaunimą su jūrinių profesijų, pateikti žinių apie jūros pasaulį. Tokių muziejų arba muziejų skyrių Europoje yra dvidešimt, o Klaipėdos jūros muziejus bus Lietuvos pirmasis.

Apleista Kogalio tvirtovė šiauriniame Kuršių nerijos gale, statyta XIX šimtmečio antroje pusėje Klaipėdos jūros vartams saugoti, taps naujo muziejaus būstine. Įrengsime trys skyriai: istorinis, modernus ir jūros gyvūnijos bei augmenijos. Istorinis skyrius tilps keturiuose tvirtovės salėse, o akvariumas bus pastatytas buvusių gynybinių griovių vietoje.

Akvariumui reikalingos keturios uždarnos vandens sistemos: Kuršių marių vandens, Baltijos jūros vandens, Atlanto vandens, du akvariumai. Bendras tūris sieks bent 60.000 litrų. Stambūs jūros žinduoliai bus laikomi atskiriame baseine.

MŪSŲ ŽINIOS

GRAŽI LINKSMA DIENELE

Apie 350 lietuvių, latvių ir estų praleido sekmadienį, birželio 9 dieną S. Paulo stovyklavietėje Cotia apylinkėse, metinėje Pabaltijo kraštų išvykoje. Ja pradėta Pabaltijo tautų savaitė, kuri pasibaigs šį sekmadienį birž. 16 d. pamaldomis latvių, lietuvių ir estų parapijose, už žuvusius kovose už laisvę.

11 val. ryto iškilmingai iškeltos vėliavos Publika sugiedojo Brazilijos ir visu trijų tautų himnus, talkinant balsingam L.K. Bendruomenės chorui.

Tarus žodį Pabaltijo komiteto šiuo metu pirmininkui pastoriumi Jekabs Mekšs, garbės pirmininkė deputatė Dulce Sales Curia Braga suglaustai peržvelgė Pabaltijo kraštų laisvės bylos stovį, priminė, kad šie seni, nepriklausomybės tradicijas, turi kraštai yra laisvės verti labiau už Afrikos kraštus, tik dabar besiskaldančius į naujas valstybes.

Pabaltiečiai jautriai klausėsi jos žodžių ne tik dėl kalbėtojos gražios iškalbos, bet ir todėl, kad prieš dvi dieni mirė jos sesuo ir vis dėlto dep. Dulce Sales dalyvavo mūsų dienoje. Pasinaudojant proga, buvo išdalyti lapai jos kandidatūrai į valstybės seimą.

Ekumeninės pamaldos

Tradicionines ekumenines pamaldas pradėjo pastorius Mekšs ilgesne malda. Lietuvaitė ir estas perskaitė sekmadienio skaitymus, o kun. A. Saulaitis pamokslė išskėlė krikščionišką viltį, kuri ne tik laukia, bet ir veiksmingai dirba, pasitikiédama ŠV. Dvasios teikiama išmintimi Mišias laikė kun. St. Šileika, giedojo L. K. Bendruomenės choras, o pabaigoje ir visi dalyviai.

Vaišės

Pasisvečiavimas užtruko porą valandų. Vieni buvo atsivežę savo užkandžius, kiti valgius ir gėrimus pirkosi pabaltiečių krautuvėlyje. Gitara, mandolina ir akordeonu muzikantai traukė dainas, linksmesnieji ėmė šokti, iki taut. šokių ansamblis Nemunas pasirodė su savo šokių programa. Ypač gražiai ir sklandžiai sušoko Malūna, gal todėl, kad buvo vėjuota diena. kažkas iš žiūrėjusiųjų išitarė: „Reiktų kasdien rengti tokias išvykas“

ATVYKS PAS MUS IŠ KANADOS ŠIOS DAINININKĖS

„Negerk, broleli, negerk“ — dainavo windsoriečių kvartetas „Aušra“ Toronto per „T. Žiburių“ spaudos balių. Šis kvartetas PLB valdybos yra pakviestas aplankyti P. Amerikos lietuvius su koncertais

Nuotr. St. Dabkaus

Loterijoje buvo gausių premijų: vėliavėlių, audinių, krupniko ir k. Sutelktos lėšos padės suruošti geresnę pabaltiečių parodą S. Pauloje liepos 19-28 dienomis

Iškyloje buvo lietuvių iš įvairiausių vietovių-bairų, net Osasco, Sto. André, S. Paulo. Vien tik iš Zelinės atvyko 4 prikimšti autobusai. Apie 17 valandą išvykos dalyviai baigė skirstytis namo.

AS.

SENATORIUS LUIZ CAVALCANTI BRAZILIJOS SENATE PRIMINĖ LIETUVA.

„Pone Pirmininke ir Senatoriai:“

Šių metų bal. 29 ir 30 d. žymusis Brazilijos senatorius Arnon de Mallo 2 kartu iš eilės kalbėjo prasingoms ir klausytoju plojimais priimtoms kalboms, davė apyskaitą šiems Rūmams iš jų suteiktos misijos atstovauti juos paskutinėje Jungtinių Tautų asemblėjoje. Senatorius Mello pasirodė ypač paveiktas Jungtinių Tautų parodytu nepasitenkinimu dėl Portugalijos kolonijų Afrikoje. Kadangi man atrodo, jog kolonijų reikaluose Jungtinių Tautų Organizacija vartoja dvejus svarstyklės ir dvejopą mastą, tai turėjau drąsos prašyti šio žymaus kolegos ir tautiečio leisti man išiterpti tokiais žodžiais:

„Noriu priminti Jums, kad Latvija, Lietuva ir Estija be niekur nieko dingo iš laisvųjų tautų žemėlapiu, nes jos buvo užimtos galingos Sovietų Sąjungos ir iki šios dienos Jungtinės Tautos net nenusižiovavo apgailėdamos tą faktą“.

Už tą trumpą pastabą, p. Pirmininke, gavo trumpą, bet labai iškalbų laišką, kurį dabar Jums paskaitysiu ir kurį atsiuntė šiuo metu geg. trečios dienos data p. J.E. Petraitis iš Rio de Janeiro:

„Didžiai Gerbiamas Pone Senatoriai,

Šio mėnesio pirmą dieną skaičiau dienraštyje O GLOBO, kad Jūs paminėjote mano tėvynę Lietuvą, kaip okupuotą kraštą ir kritikavote Jung. Tautas, kadangi jos „nei nenusižiovavo apgailėdamos“ tą Sov. Sąjungos okupaciją.

Ir savo, ir taip pat savo tautiečių šiame nuostabiame mieste ir šiame nuostabiame krašte gyvenančių vardų, labai nuoširdžiai dėkoju Jums už šitokią kilnų pa-

sielgimą.

Maža tėra balsų, pakylančių ginti pavergtą Europos tautas.

Maža, pusiau laukinė Afrikos tauta pasirodo verta daugiau dėmesio negu tauta su sena kultūra ir per neilgus laisvės metus parodžiusi esanti verta nepriklausomybės.

Jeigu visi politikai elgtųsi taip, kaip Jūs, gerbiamasis Senatoriai, būsu byla turėtų daugiau galimybių pasisekti.

Bet mes pasitikim Dievu, kad jis neleis mūsų tautai likti pavergta visada.

Su pagarba,

J.E. Petraitis”

Prie šio laiško neturiu nieko daugiau pridėti.

„Diário do Congresso Nacional” 13-40 ir 13-41 pusl. 1974 m. geg. 8 d. senato geg. 7 dienos sesija.

SKRIS AMERIKON

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos ryšių centras ruošia Lituanistinių studijų savaitę nuo liepos 13 iki 22 dienos, netoli Klevelando, Š. Amerikoje. Iš Brazilijos studijose dalyvaus Vilma Šimonytė ir Algirdas Sliesoraitis.

VITO GUMULIAUSKAS Amazonijos džiunglėse vadovauja Brazilijos kariuomenės IX inžinerijos bataliono topografams, ženklinantiems numatytą plentą iš Cuiabos vietovės Mato Grosso provincijoje į šiaurę už 1.100 mylių esantį Santarumą. Ši sunkų uždavinį topografai atlieka pėsčiomis, talkinami pagalbinio personalo, dideliais peiliais kertančio takus džiunglėse. Kariuomenės automobilių neįmanoma panaudoti dėl nepalankių gamtos sąlygų. Topografus ir jų pagalbininkus kankina moskitai, maliarija. Kartais susiduriama ir su nedraugiškais indėnais. Vienas V. Gumuliausko grupės narys buvo peršautas strėle į krūtį, ir jį ligoninėn teko išgabenti malūnsparniu. V. Gumuliauskas, 56 metų amžiaus, yra gimęs Lietuvoje, Brazilijon su tėvais atvykęs 9 metų amžiaus.

KANCLERIO KLAIDA

Iš 3 psl.

Hamburge, gelbėdamas potvyrė šę skęstančius žmones. Jau būdamas, buvo įsirašęs į Hitlerio jaunimo organizaciją, dalyvavo antrame pasauliniame kare, už tarnavo geležinį kryžių, o patėkęs į nelaisvę anglams, įsirašė į socialistų partiją. Vokiečių socialistų partija išmetė iš savo ideologijos ateizmą ir klasių kovą ir pasidarė panaši į Anglijos darbo partiją. Schmidtas mėgsta gražiai apsiengti, tobulai valdo anglų kalbą, nepakenčia žmonių, kurie jam prieštarauja ir nori matyti kiekvieno ministro pasiektus rezultatus. Naujas Vakarų Vokietijos kancleris nekeis Brandto politikos ir eis jo pramintu keliu. Ne žinia, ar tas gudrus komunistų šnipinėjimas išeis jiems į naudą

ATLEIDO IŠ DARBO

Pedagoginių mokslų kandidatė B. Papkevičiūtė, pedagogė D. Gailiūnaitė, E. Šuliuskaitė, Vilniaus universiteto vyresniąją laborantę Visos trys apkaltintos, kad priklaususios katalikų iškam vienuolynei.

(())

1973 m. metais į kunigų seminariją leista priimti 12 kandidatų. Tai rekordinis skaičius pastaraisiais metais laikais.

ŠIAULIAI. 1973 m. gegužes 19 d. tikintieji jaunuoliai ant savo pečių nunešę kryžių į „Kryžių Kalną“ Už tokį „baisų nusikaltimą“ M. Jurevičius, E. Mištautas, ir B. Ivanovas buvo šturksčiausiai apklausinėjami, o Ivanovas išvartytas iš muzikos mokyklos.

Mirus a.a.

KAZIUI TRIUBUI

Nuoširdžių užuojautą liudinčiai žmonai ANGELIKAI, sūnui VITUI ir uošvei DOMICELEI KATINIENEI reiškia

Tėvai Jėzuitai

Šv. Juozapo Bendruomenės choro nariui veteranui a.a.

KAZIUI TRIUBUI

mirus, jo žmonai ir sūnui, skausmo valandą nuoširdžiausią užuojautą reiškia

Šv. Juozapo Bendruomenės Choras

Nariui Broliui

KAZIUI TRIUBUI

mirus, liudinčiai žmonai Angelikai, sūnui Vitui ir uošvei Domicelai Katinienei nuoširdžiausią užuojautą reiškia Vyrų

Šv. Juozapo Brolija ir jos Valdyba

MŪSŲ ŽINIOS

V. Zelina

SEPTINTOS DIENOS MIŠIOS UŽ A.
A KAZI TRIUBA BUS ŠI PENKTA-
DIENI, BIRŽELIO 14 D. ZELINOS
BAŽNYČIOJE. 20.30 VALANDA.

ŠVENTKELIONĖ I PIRAPORA

Sekmadienį, birželio 30, šv. Juozapo Vyrų Brolija ruošia šventkelionę į Bom Jesus de Pirapora.

Autobusai išeis iš Zelinos ir iš Casa Verde Bilietus galima gauti pas Vyrų Brolijos valdybos narius. Išvažiavimo valanda nurodyta bilietuose.

Rengėjai

PADĖKIM SAVO JAUNIMUI

Penktadienį, birželio 21 d. 19.45 val. Zelinos Jaunimo namuose šaukiamas svarbus posėdis III Pasaulio liet. jaunimo kongreso reikalams aptarti. Po aėdi kviečia jaunimas, jau aštuonis mėnesius pats pasidarbavęs tam reikalui, ir dabar šaukiasi vyresniųjų tulkos.

Susirinkime kviečiami dalyvauti visu organizacijų atstovai, Braz. Liet. Bendruomenės bairų atstovai, galiotiniai, jaunimo komisijų nariai ir kiekvienas lietuvis lietuvi, kam rūpi jaunimo kongreso pasisekimas ir nori prisidėti savo darbu.

Susirinkimo pradžioje bus duota apžvalgė to, kas iki šiol nuveikta. Tada bus sudaroma s Brazilijos lietuvių jaunimo kongreso komitetas ir įvairios komisijos, kurios ruoš kongresą. Kaip žinome, kongresas bus po 18 mėnesių, t.y. 1975 metų gale ir 1976 metų pradžioje. Tikimasi, jog dalyvams apie 500 jaunimo iš keliolikos kraštu, neskaitant suaugusiųjų svečių.

STOVYKLA VAIKAMS

Žiemos stovykla vaikams nuo 8 iki 14 metų bus Sta Isabel vietovėje nuo liepos 8 iki 16 dienos. Stovyklos vadovai susitarė šiemet ypatingą dėmesį kreipti į lietuvių kalbą, dainas, papročius ir lietuvišką meną. Registruotis klebonijose.

Stovyklos mokestis 95 kruzeirai už vaiką. Esant keletai vaikų iš tos pačios šeimos, duodama nuolaida.

Stovyklos vadovai: sporto Clemente Silickas ir Oleg Shukowski. Vakarinės programos ir dienos programų, dainų ir tautinių šokių - Silvija Bendoraitytė, Vanda Pilipavičiūtė, Audra Vosyliūtė. Dalyvaus kun. Antanas Saulaitis, S. J.

Virėja bus p. Adelė; stovyklos „mama“ Eugenija Bacevičienė. Yra pakviestų ir daugiau talkininkų.

Registruotis iki liepos 1 dienos.

ML DABAR KNYGYNE

Kaip pranešta pereiname ML numeryje, Vila Zelina kioskas, kuriame galima įsigyti „Mūsų Lietuva“, keliasi į knygyną - kioską, „Agência de Jornais e Revistas“, Avenida Zelina.

JAUNIMO IŠVYKA

Birželio 13 - 16 ruošinama stovyklėlė jaunimui Ubatuboje Kreiptis į kun. H. Šulcą Zelinioje.

JAUNIMO STUDIJŲ DIENOMS nuo liepos 5 iki 7 dienos registruotis jau dabar PLJ Kongreso būstinėje

SVEČIAVOSI VIEŠNIA

Pas Juozą ir Mariją Čiuvinskus viešėjo porą dienų Milda Rutelionytė-Isembergienė iš Naujorko. Ji yra rašytojos Rutelionienės duktė. Jos vyras tarnauja Jungtinėse Tautose. Abu yra gyvenę ir darbavęsi Indijoje, apkeliavę didelę dalį pasaulio. P. Milda darbuojasi socialinėje srityje.

NAUJAS M. LIETUVOS IŠNEŠIOTOJAS

M. Lietuvą dabar išnešioja po Zelina, V. Belą, Parque da Vila Prudente ir apylinkes CARLOS NARBUTIS. Skaitytojai laikraštį dabar gaus jau trečiadienį.

Jam galima sumokėti ir prenumeros pinigus. Užmokėjusiems jis duos pakvitavimą.

ML Administracija

Dėl nesitikėtos savo nario chorišto Kazio Triubos mirties, Bendruomenės choras feizoada nukelia į rugpiūčio 4 d.

PADĖKA UŽ TALKĄ

Atsiliepdami į pranešimą Mūsų Lietuvoje, šie asmenys suteikė papildomų žinių apie lietuviškose mokyklose São Paule dirbusius mokytojus: Algirdas Idika, Magdalena Vinkšnaitienė, Halina Mošinskienė, Klemensas Jūra, Nijolė Pupienytė Mikalkėnienė, kun. Hermanas Šulcas. Lietuvių-portugalų kalbų žodyno ruošėjai jiems nuoširdžiai dėkoja.

GAUTAS ŠV. RAŠTAS

Šiomis dienomis gautas Š. Amerikoje gražia kalba, aiškiomis raidėmis atspausintas Naujasis Testamentas. Kas buvo užsisakę, gali atsiimti M.L. redakcijoje.

Šio Mūsų Lietuvos numerio

GARBĖS LEIDĖJAI

FAUSTINA IR ANTANAS
J. VASAICIAI

Jiems nuoširdžiausia padėka

M.L. Administracija

ANTANAI, JONAI, PETRAI IR POVILAI

Po mėnesinių popietinių mišių birželio 30, šv. Kazimiero koplyčioje žada-

ma pagerbti šio mėnesio vardavininkus Mišios bus 17 valanda. Po mišių vaisės. Šeiminkės prašomos atnešti vaisiams užkandžių. Gėrimų bus galima gauti vietoje

RIO DE JANEIRO

Ligoninė paguldytas Klemensas M Martinkus. Serga ir A. Kazlauskienė iš Niteroi, Mage miestelio ligoninėje.

Labai svarbu žinoti visiems Brazilijoje gyvenantiems nepiliečiams

Liepos 2 d. pasibaigia laikas pakeisti senąjį MODEL O 19 nauju. Už kiekvieną pavėluotą dieną reiks mokėti 10 kruzeirų pabaudos. Naują modelo 19 galima gauti Parque D. Pedro II rūmuose.

MEDELLIN, KOLOMBIJOJE

Gegužės 28 d. mirė a.a. JONAS TOTORAITIS, 69 m. amžiaus. Lietuvoje buvęs advokatas, pagal Kolombijos įstatymus čia negalėjo verstis savo profesija, todėl išsimokė dantų techniko darbą ir darbavosi savo žmonos dantistės kabinete.

Tiek Lietuvoje, tiek Kolombijoje buvo veiklus krikščionis katalikas. Kurį laiką buvo Kol. Liet. Bendruomenės pirmininkas.

Pravažiuojantieji per Medeliną lietuviai visada patyrė jo širdies ir pastogės vaišingumą.

Liko žmona dantistė Petronėlė Leimonaitė Totoraitienė, sūnus Kazimieras, vedęs Vidutę Idikaite, S. Paule gyvenančio inž. Adikos dukterį, gyvenančią Westborough, Mass, Š. Amerikoje, ir duktė Virginija.

Birželio 7 d. a.a

KAZYS TRIUBAS

63 metų amžiaus, ligoninėje negulėjęs nė 24 valandų. Buvo kiles nuo Kuršėnų.

Velionis apie 40 metų dalyvavo iš pradžių Vyčių, paskui Šv. Juozapo Bendruomenės chorose, buvo šv. Juozapo Brolijos narys, nuoširdžiai šeimninkavo Jaunimo namų svetainėje, išnešiojo M. Lietuvą Zelinos Alpinos ir V. Belos skaitytojams.

Liko liudinti žmona Angelika, sūnus Vitas ir uošvė Domicelė Katinienė bei sesers vaikai.

Palaidotas Sv. Petro kapinėse V. Alpina.

Septintos dienos mišios bus penktadienį, birželio 14 dieną, Zelinioje 20.30 valanda

Birželio 8 mirė a.a

VINCENTAS URNIEŽIUS

63 metų, siuvėjas, gyvenęs P. Perouche, Casa Verde ir palaidotas Getsemani kapuose

Prieš porą mėnesių mirė a.a

JUOZAS KAZLAUSKAS

Jis buvo apie 70 metų amžiaus. Gyveno Bragança Paulista, kur turėjo batų krautuve.

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

GUARDA-CHUVAS DE TODOS OS TIPOS, PARA HOMENS, SENHORAS E CRIANÇAS, MINI-SOMBRIHAS, TIPO ITALIANO E ALEMÃO.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Inscr. Estadual: 104.519.517

C. G. C. 60.882.909/001

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones: 274-0677 - (Res. 274-1886)
São Paulo

MŪSŲ LIETUVA

NOSSA LITUÂNIA

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Diretor responsável
ANTÔNIO AQUINO
Redator: Jonas Kidykas
Administrador: P. Daugintis

METINĖ PRENUMERATA: 36 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 170 kr. Paskiro numerio kaina: 70 centavų. Užuojautos ir sveikinimai nuo 10 kr., pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija. Čekius rašyti „Pedro Daugintis“ vardu.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy, pertvarko savo nuožiūra. Nenaudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spausdinamas antradienį. Todėl vietinės žinios ir pranešimai 9 - 10 puslapiams redakcijai įteiktini neveliau, kaip iki pirmadienio pietų.